

ԲԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԱՆՈՒՄ

(Հարցալույց կապի մինիստրության ռադիոեղեային
գծի և ռետրանսլացիոն հեռուստատեսային կայանի դի-
րեկցիայի պետ Ն. Ա. ԱՎԴԱԼՅԱՆԻ հետ)

Ութ տարի առաջ Երևանում փայլեց առաջին կապույտ էկրանը, կենտրոնական ունիվերսալ գույքափեղկում դրված գործող հեռուստացույցի առջև հավաքվեց անհամբեր երևանցիների առաջին բազմությունն ու Նարբի սարալանջին, 180 մետր բարձրության վրա վառվող կարմիր լույսերն ի լուր բոլորի հայտարարեցին՝ Հա-
յաստանն ունի իր հեռուստատեսությունը: Այդ նորամուծությանը շուտով վարժվե-
ցին, հաղորդման տեխնիկայի վերջին խոսքերից մեկը շատ արագ մտավ կենցաղի
մեջ, ու այսօր Երևանյան աշտարակի ճառագայթած ալիքներն ընդունում է ավելի
քան 100 000 հեռուստացույց: Այդուհանդերձ, մեր անհարթ, լեռնաշատ ռեսպուբլի-
կայի շատ անկյուններ այսօր էլ դեռ չրկված են հեռուստատեսային հաղորդումներ
ընդունելու հնարավորությունից, ռադիոեղեային ընդհանուր գծի և ռետրանսլա-
ցիայի բացակայության պատճառով: Այսօր: Իսկ վա՞ղը...

Այս փոքրիկ նախաբանից հետո Ն. Ավդալյանը սեղանին է փռում ծավալուն
սյր գծագիր ու մոտ հրավիրում.

— Ուրախությամբ ասենք, որ սա արդեն մեծ մասամբ իրագործված ծրագիր-
գծագիր է: Մեկ-երկու տարի առաջ այն սոսկ գաղափար էր, իսկ օրերս մենք հաղոր-
դումներ ընդունեցինք Սեմյոնովկայի լեռնանցքում: Պատրաստ է և՛ հեռուստատե-
սային կայանը, և՛ ռադիոեղեային գիծը, այնպես որ շուտով Սևանի ավազանում
մարդիկ կարող են պտտել ընդունիչների բռնակները: Սեմյոնովկայում մենք ունենք
180 մետրանոց աշտարակ, դա № 4 կայանն է: № 2-ը դարձյալ 180 մետր բարձ-
րությամբ, դուք տեսնում եք Պուշկինի լեռնանցքի քարձրակետին: Այստեղ ևս

սլատրաստ է կայանը, սակայն դեռ ռադիոռելեային գիծ չի անցկացված: Կունենանք 38 մետրանոց ևս 3 աշտարակ: Այսպես ասած, երկրաչափական տեսողությամբ ապացուցված է:

— Եվ կարող ենք համարել, որ մեր հեռուստատեսային ալիքները կհասնեն Թբիլիսի ու հակառակը:

— Դա իր հերթին: Անշուշտ, վերջնական նպատակը Թբիլիսին չէ, այլ Մոսկվան: Մեր, ապա Թբիլիսի-Սոչի, ավելի ճիշտ՝ արդեն Բուքարիստ-Սոչի ռադիոռելեային գծի ավարտումից հետո մեր աշտարակների «հասցեատերերի» թիվը շատ չափ է ավելանում:

— Դա միաժամանակ հնարավոր կդարձնի՝ արտասահմանյան հեռուստակենտրոնների ալիքները որսալ:

— Գործնականում առայժմ հնարավոր է փոխընդունման երեք ցիկլ: Եթե մոսկովյան կենտրոնը կատարի առաջինը, մենք այդ հնարավորությունն այս կամ այն կերպ կունենանք:

— Աղավաղումներ, խանգարումներ, ինչ խոսք, միանգամայն հնարավոր են: Իսկ մեր ռեսպուբլիկայի համեմատաբար ոչ մեծ շառավղում դրանք նույնպես սպասվում են:

— Առաջին դեպքում մենք շատ բծախնդիր չպետք է լինենք: Իսկ ինչ վերաբերում է ավելի փոքր շառավղին, ապա այստեղ մենք այլ պատկեր ենք տեսնում: Մեր տերիտորիայում ընդունող-հաղորդող 180 մետրանոց երեք աշտարակներն էլ ունեն նույն հզորությունը՝ 5 կիլովատանոց ռետրանսլատորներ: Երևանի կենտրոնինը հայրենական արտադրության մեր առաջին ապարատուրաներից մեկն է: Սեմյոնովկայի ու Պուշկինի լեռնանցքերում տեղադրված է Չեխոսլովակյան նույնատիպ ապարատուրա, որը սակայն առավել կատարյալ է: Արդեն գործող կենտրոնում՝ Երևանում, ընդունման մուտքում տողերի խտությունը 600 է, ելքում այն «աղբատանում», դառնում է 450: Մյուս երկու կենտրոնում մուտքը նույնն է, իսկ ելքը՝ 550 տող: Այս դեպքում որակը մեզ չի անհանգստացնում, այն բավարար է, բարձր:

— Բացի իրենց հիմնական ծառայությունից, աշտարակներն այլ նպատակի կծառայեն:

— Բացի հեռուստաաղանջաններից, աշտարակները կօգտագործվեն նաև հեռախոսային կապի համար: Երևան—Թբիլիսի և հակառակը կապը ավելանում է մոտ 60 կետով: Հատուկ կանալ կա, որն իրականացնում է նաև սիգնալիզացիան ու ծառայողական կապը:

— Տեխնիկական ինչ առանձնահատկություններով էր պայմանավորված, եթե կարելի է այսպես անվանել, այդ աշտարակաշինությունը:

8042-64

1972-11-11

— Բավականին բարդ: Հայաստանում բարձր հաճախականությունների նման տեխնիկա դեռևս չէինք ունեցել: Սպեկտրը հասնում է մինչև 2000 մեգահերց հաճախականության: Նման ապարատուրա առաջին անգամ է գործելու մեկ մոտ: Ուրեմն, եկեք հաշվի առնենք և՛ տեղադրման, և՛ մոնտաժի, և՛ յուրացման ասպարեզի բոլոր անսովորություններն ու բարդությունները: Բացի այդ, օգտագործվում են անտենային հատուկ սիստեմներ, որոնց շնորհիվ էլեկտրամագնիսական էներգիան հաղորդվում է շատ նեղ, սեղմ (3° անկյուն) ճառագայթափնցով: Սա հիմնական պահանջն է, որը միաժամանակ ընձեռում է նոր հնարավորություններ՝ զուգահեռ կամ միմյանց հատող միևնույն հաճախականության ռադիոեղեգային մի քանի գծերի թողարկում:

Կռահելով ձեր ամսագրին հետաքրքրող հաջորդ հարցը, որն անկասկած կվերաբերի շինարարական աշխատանքներին, կառնի հետևյալը. շինարարությունն իրականացվել է անսովոր բարդ պայմաններում: Ինքնեղ պատկերացրեք՝ Սեմյոնովկայի բարձրությունն է 2400 մետր, Պուշկինի լեռնանցքինը՝ 2100 մետր: Ձմռան ամիսներին համարյա ոչինչ անել հնարավոր չէր. խանգարում էին բուրբ, փակ ճանապարհները, հաճախ ճանապարհների խալառ բացակայությունը: Շինարարները աշխատում էին հերոսաբար: Շինարարությունն իրականացրել և շարունակում են այդ գործը հիմնականում երեք կապակերպություններ: «Ռադիոստորյ-սրեստի» № 170 շինմոնտաժային վարչությանն է հանձնարարված ծառայողական և մյուս շենքերի շինարարությունը, «Յուժստավկոնստրուկցիա» (Ռոստով) կապակերպության ներկայացուցիչները հենց ձեր ասած աշտարակաշինարարներն են, իսկ համամիութենական 305 շինմոնտաժային վարչությունն իրականացրել է ասպարատուրայի մոնտաժումը, տեղադրումն ու լարումը: Հատկապես վերջին երկու կապակերպությունները ամենայն բարեխղճությամբ ու ժամկետների խիստ պահպանումով շատ-շատ են նպաստել գործի բարեհաջող ընթացքին:

— Շուտով Հայաստանը կարելի կլինի՝ համարել համատարած հեռուստատեսության ռեսպուբլիկա:

— Առայժմ՝ ոչ: Իսկ եթե փոքր-ինչ ձգենք այդ «շուտով» հասկացողությունը ու նկատի ունենանք, որ մյուս տարվանից կսկսվի ռադիոեղեգային գծի անցկացումը նաև Զանգեզուրի ուղղությամբ, ապա մեկ-երկու տարի անց լեռնային այդ անմատչելի համարված շրջանը նույնպես կգումարվի ընդհանուր ցանցին: Մինչև Զանգեզուր նախատեսված է կառուցել ընդունող-հաղորդող ևս 6 կետ: Դրանք շահագործման հանձնելուց հետո մեր շառավիղն ավելի համապարփակ կլինի ու ռեսպուբլիկայի բոլոր անկյուններում կառկայծեն կապույտ էկրանները:

Քիչ ժամանակ է մնացել սպասելու: Հուսանք, որ ամեն ինչ կատարյալ ու ժամկետին կլինի:

Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ